

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
15/27
juniu
1866.

Ese in fie-care luna de trei ori adeca in 5. 15.
si 25. dupa c. v. contienendu doue còle.

Pretulu pentru Austria

pe Apr.—Sept. 4 fl. —
pe Opt.—Jun. 6 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Jan.—Jun. unu galbenn.

Nr.
17.

Cancelari'a redactiunei

Strat'a lui Leopoldu Nr. 18.

unde sunt a se adresa manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

II
cursu
anualu.

MOISE NICORA.

Inca unu lucéferu pe orizontulu intunecosu alu natiunei romane. — Inca unu barbatu devotatu pana la mórte causei sante a natiunei suferinde . . . Unu anteluptatoriu zelosu si intieptu, carele s'a luptatu pentru bunastarea bisericeii si natiunei sale, carele s'a ostenitu si si-a sacratu viéti'a — asié dicandu — pentru aredicarea poporului seu asupritu din tóte partile . . . Câte a trebuitu sê suferu acestu barbatu mare, atátu din partea consangenilor sei, cari nu au potutu intielege nobilele sale intentiuni, câtu — si mai alesu — din partea acelora, ce pré bine l'au intielesu, inse nepotendu

Moise Nicora.

suferí inaintarea poporului romanu, cu tóta tari'a i s'au pusu in cale si i-au aruncatu pedice contra realisârei dorintiei lui, si a toturora ce iubescu cultur'a si 'naltiarea poporului decadiutu, de a restituâ o ginte maltratata si asuprita prin calamitátile timpurilor nefavoritóre — in posesiunea drepturilor prescise de natura, de man'a Creatoriului atotu potinte! . . . Sciea elu pré bine, cá nu va ajunge in viétia realisarea dorintielor sale, vediut'a densulu pré lamuritu in venitoriu, cá ostenelele sale voru fi recompensate prin nemultiamiri si mustrári amare, dar' mintea-iagera a petrunsu si acelu adeveru, cá toti pasii facuti spre rea-

lisarea unei cause sante, mai nainte séu mai tardiu voru fi binecuventati de moscenitori . . .

Elu impreuna cu câti-va contimpurani mai zelosi ai sei s'a ostenitu pentru dobandirea drepturilor politice, de cari pe acelu tempu poporul erá lipsitu, dar' mai alesu pentru eliberrarea bisericeii romane resaritene de sub protectiunea mascera a ierarhiei serbesci. — Cea din urma dorintia n'a potut'o vedé realizata in viéti'a sa, inse pasiurile facute de dinsulu au servitu de indreptariu celor ce au realizatu reinfintiarea metropoliei romane resaritene. pasii facuti de densulu suntu binecuventati de moscenitori . . . fie binecuventata memori'a lui!

Lasámu descrierea activitatiei sale penei competente a geniului istoriei, noi ni implinimu placu'a detorintia a impartesi câte-va date mai remarcate din viéti'a acestui barbatu mare.

Moise Nicora (Nicorescu) a vediutu sórele vietiei in 17 januarie 1784 in Giula in comitatulu Bichisiu din Ungaria. Parintii sei se tie-neau de cast'a nobililor, tata-seu Petru Nicora si mam'a sa Maria Sierbanu, ambii devotati sórtei poporului si marirei casei Domnului. Ei se ingrigira ca fiulu lor sé dobandésca cultur'a cuvenita stárei lor, si chiamárei ce avù sé implinésca mai tardiu spre bunastarea natiunei si a bisericeii. Studiele elementare le-a ascultat in scólele normale din locul nascerei, cele gimnasiale in Oradea-mare si Timisióra, ér' filosof'i'a a ascultat'o in Pesta si studiele juridice le-a absolvatu in Posionu cu succesulu celu mai stralucitu, dobandindu calculu eminentu.

Absolvendu studiele in 8 augustu 1808 fú denumitu de scrietoriu la tribunalulu comitatensu din Bichisiu. In 1 juliu 1809 i-sa asig-natu salariu regulatu, dar' numai de câtu in 10 juliu alu aceluiasi anu rú alesu de locutieninte superioru in óstea voluntarilor contra francesilor cari amenintiau imperiulu. In 5 januarie 1810 dupa insurectiune a cerutu recomendatiune de la cottu, ce a si primitu in 3 martiu 1810, ca sé fie acomodat la regimentulu regulatu de calareti. — Dupa ce inse n'a fostu acomodat la vre-unu regimentu dupa dorinti'a sa, sciindu limb'a romana, latina, germana, francesca si magiara, a lasatu armat'a si a intre-prinsu o caletoria cu unu óre care Dr. Grohmann si altulu anonimu prin tieri straine, de unde numai in a. 1814 s'a reintorsu.

In acelu tempu, fiindu dotatu cu esperintie frumóse, cascigate in acea caletoria lunga, i-sa deschisu carier'a ce o ocupá numai decátu spre binele natiunei sale. — In anulu amintitu fú recercatu prin clerulu diecesei aradane gr. resa-

ritene, ca sé faca pasii cuveniti la locurile com-petinte pentru ca in fruntea acelei diecesei sé se denumésca episcopu romanu, deórace ierarhi'a serbésca a fostu ocupatu si acelu tronu episcopescu romanu ca o proprietate a sa. Moise Nicora primi acea misiune si o imbratiosia cu totu sufletulu seu, si in 5 ani se luptá pentru caus'a amintita, petrecandu mai doi ani in Viena.

Ací se ivesce acestu barbatu mare in tóta splendórea si tarimea caracterului seu. Elu potea sé se acomodeze ca altii multi giurstárilor imperióse lasandu poporul asupritu fara de a-lu mangaiá celu putieniu cu balzamulu sperantielor bune spre venitoriu, potea sé aiba o viétia odihnita si fericita(?) dupa parerea acelor ce-si afla fericirea in nutirea placutului egoismu alu lor, elu inse a despretiuitu fericirea propria candu natiunea vérsa lacrime doreróse, si a datu peptu obstaculelor si intrigelor poteróse, a cerutu cu energia dreptulu nedisputabilu alu natiunei si bisericeii. Dar' pe langa tronulu Maj. sale erá multímea intrigantilor; ierarhi'a serbésca poterósa si favorita pe acelu tempu a lucratu cu poteri încordate contra intentiunilor nobile si drepte ale acestui barbatu zelosu, plangerile doreróse ale romanilor nu potura aflá ascultare si mangaiare, — nu potura strabate pana la tronulu innaltu; — ierarhiei serbesci si consotilor ei din clerulu romanu, cari cu fatiarnicia au lucratu in interesulu inamicilor cerbicosi ai natiunei romane, in interesulu neconsciintiosu alu calugarilor serbi, li-au succesu ca tóte promisiunile date romanilor sé se prefaca in ventu, ér' bravulu anteluptatoriu in 19 sept. 1819 fú declarat de omu cu hypocondria, mintea cea mai luminata fú caracterizata de preocupata, si asiá cetelor cerbicoése ale intrigantilor li-a succesu ca Moise Nicora demnu de distinctiunile cele mai stralucite sé fie transportatu in inchisorile de la Arad, apoi la Giula si asiá spre cea mai mare dorere a diecesei si a toturor romanilor, aprópe doi ani, a trebuitu sé suferé in inchisóre. — Despre suferintiele acestui martiru romanu mai multe voru fi sciindu contimpurani sei, si abunaséma in archivele din comitatulu Arad si Bichisiu voru fi mai multe documinte despre maltratá-rile suferite de acestu apostolu pentru caus'a santa.

Scapandu din inchisóre si vediendu victori'a intrigantilor, cari totu lucráu contra lui, cu anim'a franta de dorere parasi patri'a, pentru care s'a luptatu cu devotamentu sacru contra inamicilor ei si dela care pentru servitiile sale

numai muștrări și nemulțămiri de cele mai strigătoare la ceriu a primitu, și în an 1825 a trecut peste Carpați în România, unde a fostu directoru peste școle, și adeseori în servitiulu statului romanu a fostu la curtea imperială din Russia și Constantinopolu, până cându struncinatu în sanetate se retrase éra-si în București, spre a-si petrece ultimele zile a vieții sale pline de suferinție în linișce, că-că din cauză a nenumăratelor suferințe și-a fostu perdutu vederea ochilor, é la anul 1861 în 1 Octomvre, după ce și-a fostu redobânditu vederea, a repausatu în București.

SIGILULU NEGRU.

Unu velu de 'ntunecime din eteru se cobóra
Si 'ncetu acusi decade pe 'ntregulu orizonu;
Si 'n jală trista norii din négr'a loru comóra,
Revérșă-unu riu de lacrimi p'alu campiloru bisonu.

Abié vediui o radia, și-acusi, acusi e séra . . . !
Dar ce tonu melancolicu s'aude resunandu? . . .
Dóra-e privighiatóre, ori ventu de primavéra?
Dóra-e fantom'a nopții ce-alérga suspinandu? . . .

Ce doina misterioasă! . . . Dar coló 'n departare
O lanceda fiintia se pare că diarescu . . .
Prin anima-mi vibrédia o tainica schimbare,
Si nu știu ce sentîre mi-dîce: sê-o 'ntalnescu.

Dar éca 'ncetu și lina se pare-apropianda . . .
Se-aventa preste rose, s'aventa preste spini;
Se-apropia 'n tacere ca umbr'a tremuranda,
Acusi cu pasi mai repedi, acusi cu pasi mai lini . .

„Cându ventulu furiédia cu vijelia crunta,
Si norii gemu cu gróza de fulgere ceresci,
Versandu-si preste lume gigantec'a loru unda:
Tu fiintia peregrina, en spunc-mi cine esci?

„De ce-su atâtea neguri, totu neguri desperate
Pe tener'a ta frunte? Ce doliu te-a sagetatu?
Si versurile tale de ce-su asié-intristate?
Pan' unde te conduce estu drumu infioratu?

O 'ntrebu; dar ea nimica, nimica nu-mi raspunde,
Ci 'n mut'a sa tacere și-pune man'a 'n sinu . . .
De-acolo scóte ce-va . . . Si nu-si mai póte-ascunde
O lacrima sub géna, în anima-unu suspinu.

„Hah, ce mi-dai? Ce sagéta mi-implanti în animióra?“
„P'o harthia ghiatiósa: sigilu întunecat! . . .“

„Nu-e dreptu, nu-e dreptu! Dú-ti faim'a . . . elu n'a
potutu sê móra,
Sê-si lase 'n man'a sortii p'unu fiu îndepartatu. . .!“

În daru, în daru: sigilulu nu are îndurare;
„E mortu!“ asié mi-raspunde l'a totu suspinulu
meu . . .

Deschide-ti bólt'a trista tu ceriu, cu-o fulgerare,
Sê lu-vedu odata înca . . . sê lu-vedu. sê-i dîcu:
adieu! . . .

Nu-e dara neci o vóce sê-mi tînda consolare? . . .
Ah fruntea lui carunta o pusera 'n pamentu! . . .
Si eu nu fui de fatia sê-i tîndu o sarutare,
Sê punu macaru o glía pe scumpulu lui mormentu!

S'a dusu, s'a dusu pre véchuri, și man'a-i tremuranda
O binecuvântare n'a pusu pe capulu meu . . .
Dar ah mai linu cu sborul, tu umbra aripanda . . .
„Că-că vre sê te ajunga . . . pe cale . . . fiulu teu . . .!“

Ionitia Badescu.

ORFANI.

(Novela istorica, din timpii abiá trecuti.)

(Urmare și fine.)

— Da, da, te cunosc, nepóte Ilie! Ce mi-a spusu Angelin'a, cându te-am prinsu, tóte le-a adevéritu și maic'a ei, fia iertata! Eu știu multe, ba credu, că știu tóte . . . Apoi întorcandu-se către antistii comunali, li dîse:

— Ce faceti? Stati pe locu! Pre acest'a — aci aretă pe Ilie — lu-ieu eu pe garanti'a mea. Cu ceialalti faceti ce vi place.

— Dar', bade Toma, grai Ilie, nu ti-a spusu Angelin'a și muma-sa, că eu amu și frati?

— Ba mi-a spusu, că ati remasu de parinti doi frati și o sora, și că despre frate-teu și soru-ta nu știu nemica.

— E dreptu, că nu amu știutu, — dar' acumu știu. Ei sunt aci!

Multimea ascultă acestu dialogu cu o curiositate încordată, și la cuvintele din urma ale lui Ilie, totii ochii cantara la ei, casi cumu aru voi sê se convinga despre adevéru.

După o tacere scurta enară Ilie în antea multimei istori'a familiei sale, precumu noi o cunoșcemu.

Toti se mirara și-i compatimira.

În momentulu urmatoriu totii fura liberi.

Bietulu Pista remase desperatu — în

catene, si fara a grai ce-va — câ-ci neci sciea romanesce — aruncà pe Ilie o cautare rogatória. —

Ilie lu-pricepù; deci luà cuventulu spre partinirea lui:

— Acestu ostasiu, ce e dreptu, nu e de limb'a si legea nóstra, si póte, câ a luat arm'a de voia buna; dar' déca a gresitu prin acea, e pedepsitu destulu, câ ci s'a ranitu la unupicioru intr'atât'a, in câtu va fi schiopu in tóta viét'ia sa. Aretati-i, câ romanii sunt ómeni cu anima si scíu iertá chiaru gresielele facute in contra loru. Lasati-lu deci si pre elu in numele Domnului!

Cuvintele aceste avura rezultatulu doritu.

Toti ómenii mai de frunte partinira proieptulu lui Ilie.

V.

Multimea curiósá petrecù pre eliberati ca cu triumfu pâna la cas'a lui Jonu, care erá frate cu Tom'a si cu repausat'a mama a Angelinei.

Peste o óra toti patru desbracara uniform'a si se invescura in vestminte comune. Gafitiei i-adusera unu rendu de haine de ale Angelinei, cari cugetai câ-su croite pe ea, asié de bine isteteau.

Toti se mirau de fetiti'a debila si de curagiulu ei.

Ca ostasiu inca fusese o figura interesanta, ce atrasese atentiunea si compatimirea Floresceniloru, candu la prim'a vedere observasera multi: „ce feciorasiu teneru si frumosu!“

Acumu stetea inaintea loru jun'a fetitia in tóta frumseti'a sa femeiesca.

Alesandru, feciorulu lui Jonu, erá inse, care cautá la Gafiti'a cu celu mai mare interesu dintre toti . . . Amu auditu odata dicandu pre cine-va cam in gluma, câ ánim'a juniloru e ca esc'a cea buna. Asemenarea e camu triviala, dar' póte câ nimeresce. . . —

De locu dupa ce se desbracara, se si dusera Ilie cu Gafiti'a la cas'a Tomei, unde plangea biét'a Angelina pre maica sa repausata. Pentru Gavriila si Pista se detiermurise, ca ei sê remana la Jonu, pana ce voru fi in Floresci.

Sosindu Ilie cu Gafiti'a la cas'a Tomei, aflara pre Angelin'a siedindu langa cosciugulu maicei sale, cuprinsa de o superare nespusa si consternata cu totul.

La prim'a vedere abié recunoscù pre Ilie, de órace nu-lu mai vediu, de câtu numai in vestminte ostasiesci; éra pre Gafiti'a nu o cunoscea de locu, de acea si cautá la ea cu ore-si care jalusia.

— Dar' nu me cunosci, Angelina? grai Ilie. —

— Ba te cunoscú acumu, déca mi-graisi, response Angelin'a redicandu-si ochii lacremandi. Te-ai stramutatu multu, de candu nu te vediu, dar' e mai bine asié . . . Eu inca m'amu stramutatu! — — — atunci aveam si eu o maica, . . . acum sum orfana! . . . dar' pentru mine e mai reu asié! — — — Mai multe nu potù grai, pentru câ i se innecara cuvintele in suspine.

Gafiti'a petrunsa de compatimire, incepù si ea a plange, lui Ilie inca i-se implura ochii de lacrimi la acésta scena; ci elu trebuia sê imbarbateze pre biét'a Angelina, deci luà cuventulu:

— Mangaia-te, buna Angelina, câ-ci asié a fostu voi'a Celui de susu. Vedi, noi inca suntemu orfani si totusi nu ne lasà Ddieu, ci ni tramise ajutoriu si scapare in lips'a cea mai mare. Eca, acést'a e sor'a mea Gafiti'a despre care ti-amu povestitu. Frate-meu inca e aici in satu. Provedinti'a a voitu se ne reafâmu in Floresci. Ei inca au trecut peste multe, decandu ne-amu fostu despartitu. Vei audí de alta data, ti-va povesti ins'a-si Gafiti'a. Acum sê ne ingrigimu de immormentarea maicei tale, apoi vomu vedé, ce va mai da Ddieu; numai, rogu-te, nu te superá peste mesura, ci te intari in fire si te mangaia.

— M'asiu mangaiá si odichni cu totul in voi'a lui Ddieu; dar, nu sciu . . . mi-se pare ca si cumu asiu fi eu de vina, câ a moritu maica-mea. Cugetu, câ de nu asiu fi remasu eu de ea in padure, si nu i-asiu fi facutu superare, candu si asiá erá destulu de slaba si morbósa, si adi ar traí! Cu aceste cuvinte éra se plecá pe cosciugu si incepù d'in nou a plange cu amaru.

Intre acestea badea Toma, care fusese cuprinsu intre famili'a sa cu unele dispusetiuni pentru immormentare, intrà la ei.

Observandu-lu Angelin'a erupse de nou in plansu si mai amaru, si incepù a se cantá cu unu glasu gelnicu, (precumu au datina femeile romane a-si cantá mortii):

„Tóta lumea de-'oiu amblá

Maica dulce n' 'oiu aflá!“ . . .

— Nu te mai frange atât'a, Angelina, o intrerupse unchiu-seu, imbarbatandu-o. Déca a luat Ddieu pre maica-ta, fia iertata, apoi pana traiescu eu si unchiu-teu Jonu, vei avé cine-ti portá de grige. Bravulu Ilie, cu soru-sa cu totu, inca remane la noi, pana se va asiediá tiér'a, — apoi elu e fecioru bunu, scíu câtu bine

ti-a facutu, cum te-a scosu de doue ori asié dicandu din gur'a mortiei? Cine scie inca: óre nu tí-l'a renduitu Ddieu, sê-ti fia scutu peste tóta viéti'a? . . . No dar' fi-va tempu a vorbí de alta data despre acestea. Acum te alina, fetulu meu, câ-ci maica ta e in locu bunu, incai nu se va necasí, candu si asié e reu in lume, cum nu amu mai ajunsu! —

Aceste cuvinte o mangaiara in câtu-va, câ-ci incetâ de a plange, si candu i amintise unchiu-seu despre Ilie, rosí la fatia si si-plecâ capulu la peptu, cautandu in pamentu.

Toma cu Ilie esíra, ca sê véda de alte trebi. Angelina remase cu Gafiti'a.

incetulu balsamu si pe dorerile Angelinei: inse de cugetulu, câ ea aru fi fostu oresi-cum caus'a mortiei mumei sale, numai cu greu se potú desface. Totusi camu la trei lune dupa im-mormentare, ea erâ rumena si voiósa.

Muierea Tomei, nan'a Nastasia, erâ o femeia forte buna. Afara de dóue maritate, mai avea si ea inca dóue fetitie mai mice. Pre Angelin'a si pre Gafiti'a le iubiá intocma ca pre a le sale. Ma vediendu-le pre ambele orfane, si-propuse, câ li-va fi ea mama adevărata, si li-va portá de grige, pâna le va maritá. —

Ostasii nostri toti patru petrecura in Floresci cam la trei lune. Ilie cu Gafiti'a la Toma,

Venatu de biboli in Africa. (Vedi pagin'a 203.)

Sortea si nenorocirea egala face pre ómeni confidenti si amici. Gafiti'a i enarâ tóte fasele, peste câte a trecutu ea cu fratii ei de câtu-va tempu in cóce, ceea ce Angelin'a ascultâ cu mare interesu si compatimire, si incepù a senti, ca si cum nenorocirea ei nu ar fi intoema asié de mare.

Ambe aceste fetitie inocente erau orfane, deci la acésta prima convenire si cunoscintia între fôrte triste impregiurâri, ele se facura amice intime, incâtu de acole innainte cugetai, câ si-sunt sorori. —

VI.

Tempulu e mediculu celu mai bunu, care vindeca tóta ran'a si dorerea. Elu aduse cu

éra Gavriila cu Pista la Jonu. Fia care d'între acesti ómeni buni priviá pre strainii acestia, casí cumu s'aru tienea de famili'a sa. Bietulu Pista jacù in ran'a sa mai bine de dóue lune. Pe candu s'a intramatu, a remasu schiopu reu de unu picioru, in câtu pana adi ambla cu o cârja.

Tractarea omenésca, de care avù parte la cas'a lui Jonu si preste totu in Floresci între romani, i schimbara cu totulu parerile ce le avuse despre acestu poporu.

Si adi traiesce schiopulu nostru su nume de Dlu Stefanu N. in *, si candu e vorba innaintea lui despre romani si magiari, marturisesce fâra sfiéla de connatiunalii sei — in gur'a mare:

— Dica cine ce va dice, dar' romanii, ori câtu de innapoiati i tiene lumea pe langa noi, sunt totusi mai mari-inimosi si mai buni de câtu magiarii nostri!

Si déca cineva lu-reflectédia cu óre-si care aprehensiune, elu i-respondede in glasulu convingerei.

— Ast'a o scíu eu, cá o-amu esperiatu! Si pace buna! —

Dar sê rentornâmu la „*orfani*“ nostri.

Nu avemu dejá a dice multu despre ei; ma dóra s'aru poté concrede ceea ce urmédia cu totul fantasiei cetitoriloru.*)

Totusi afliu cu cale a mai adauge si acestu puntu ultimu.

Ilie, fine finali s'a cununatn cu Angeliu'a, si dupa ce s'a restituitu pacea in tíera, o-a dusu la vét'r'a stramosiésca. Éra Gafiti'a a remasu pana astadi in Floresci, ca nor'a lui badea Jonu. Nan'a Nastasia dara si-a implinitu propusulu.

Casuti'a Angelinei din G. a remasu de zestre Gafitiei in schimbu cu partea acesteia din ereditatea parintiésca.

Pista inca o-a luat, in scurtu dupa intramare, pe picioru câtra casa, ducandu cu sine cele mai bune reminiscintie d'intre „selbatecii“ romani.

Gavrila s'a pus, asié mare cumu érá, sê invetie carte ca sê se popésca, dar' nu i-a succesu, pentru cá érá dieu elu camu batutu la traie sce si adi ca fecioru holteiu intru o casa cu frate-seu Ilie, carele dá prospecte, cá famili'a *Vartoceniloru* va sustá, cine scie pana candu. Conlocuitorii d'in acelu satu au inse unu prejudetiu, cumcá adeca popa nu se va face in veci din „Vártoceni.“ —

Georgiu Marchisiu.

MARIÓR'A SI MARIUTI'A.

— Novela originala. —

(Urmare.)

— Iubirei adeverate nu i-e de lipsa tempu indelungatu, ca sê se arete in deplin'a sa potere, — unu momentu fericitu, si ea cuprinde cu rapediune si animele cele mai devastate, cele mai reci, câ-ci poterea ei e spiritulu insusi.

Cari âmbla lune si ani intregi, ca sê dobandésca amorea óre-carei anime, si inca nu si-a ajunsu scopulu, intórca-se indereptu, pornésca pre alta cale, unde póte se va intelni cu gemenulu spiritului seu, câ-ci iubirea nu cunosce calculatiune, nu rabdare, nu pedece si nu vré sê scie de tempu ér candu odata s'a intelnitu cu idealulu doritu, mana de mana legati cu constantia, se preâmbla pe plaiulu fericirei catra — eternitate . . .

Fericiti sunt cei ce se iubescu!

Tenerii nostri se iubiau, fara ca sê fia spusu inca unulu altuia cá se iubescu. — Câti sunt inse cari dîcu cá se iubescu, si se amagescu!

Catra mediulu noptii se stinsera luminele in tóta cas'a, toti dormiau adencu, numai cei amoresati visau, fara ca sê fia potutu inchide ochii. — Mii si mii de planuri li sborau prin minte, intunereculu casuliei se luminá de radiele fiintieloru feerice ce saltau in hore gratiósé inaintea lor, tóte surideau si preserau flori mirositóre inaintea lor, cari inbracisati se leganau pe unu noru auríu asiá se bucurau aceste fiintie dragalasie de fericirea tenerilor amoresati, asiá se inganau si se desmierdau cu ei, câtu se sentiau a fi straportati de pre pamentu in regiunile ceresci Catra diua radiele sórelui strabatura luncele plaiului feericu, dînele dantiatórie se ascusera cu rapediune, si ei se desceptara . . . spre a continuá alte visuri totu dragalasie si placute.

¶ Érá demanéti'a dílei Santei Mariei, in Logosiu furnica o multime de straini, toti amblau veseli in susu si 'n diosu. Chiaru esira de la beserica unde se finí acum rogatiunea de demanétia, ici-colé la fereste vedeai câte-o frumósá, carea se uitá cam pe ascunsu spre a se delectá la privirea multimei imbracate serbatoresce, anim'a-i ridea de bucuria vediendu sórele suridietoriu, ce anuntiá o diua placuta, apoi din'a dela ferésta iute se retrage câ-ci observá câti-va teneri cunoscuti, dar' intr'altu chipu nici nu e tempu acumu de a siedé la ferésta, trebuie sê caute prin tinda, sê gate de

*) Mi-aducu a minte, cá unu criticatoriu alu unei novele a mele din „Mus'a romana,“ observase pe tempurile acele in „Auror'a rna“, cá punctulu din urma alu acelei novele, ca superfluu, aru fi potutu remané cu totul. Nu scíu in câtu a avutu dreptu Dlu criticu, câci nu mi-amu cetítu novel'a amintita — in tipariu, de orace dlu arangeatoriu s'a uitatu, bagu sama, ori cá din unele respecte de politica innalta-finantiala nu a aflatu cu cale a-si aduce a minte si de mine cu unu exemplariu din opulu, voiam sê dîcu din cartea sa; éra de a prenumerá cu banii gata, me temeam cá voiu vetemá órecum pre Dni'alui. Nu scíu, dieu, in câtu a avutu dreptu Dlu criticatoriu, de órace nu scíu neci acea, ce a lasatu pe locu si ce a stramutatu, ce a elasatu cu totul si ce a adausu ex proprio Dlu arangeatoriu? câtu cá amu cunoscutia, câtu din critice, câtu si de aiurea, cá s'aru fi folositu de mare si multa licentia in operatele ce i-s'au tramisú. G. M.

prandiu, câ-ci pe amédia-di sunt óspeti chiamati la mésa, apoi dupa amédia-di sê mérga cu totii — la Ruga.

Frumósa datina e ace'a a romanilor din unele locuri, mai alesu d'in Banatu, câ la diu'a Chramului bisericei, comun'a intréga tiene o serbare cordiala.

La acést'a serbare vinu multi de prin pregiuru, câ-ci e o serbare religiós-a-natiunala, unde fia-care e primitu cu ospitalitate.

— D'apoi frate, sê vini la Ruga, daca vrei sê mergu si eu la voi!

Asiá se 'ntempla invitarea la serbâriile tiere-nesci. — Apoi cum sê nu mérga, câ-ci si lui i pare bine, daca póte óspetá pre altulu in cas'a sa? — Astufeliu si la satelele cele mai mici se aduna o multime nenumerala de prin pregiuru, dar' ce sê d'icu despre Logosiu, cand aceste serbatori anuale sunt vestite de frumóse, cum nu? când atâte d'ine gratiós-e infrumsetiescu eunun'a varia a multímei.

Pivele incepura se tresnésc-a, apoi indata sunara si campanele, câ-ci erá sê se incépa s. liturgia.

Câti au potutu incapé, au intratu in biserica, cei mai multi inse erau in pregiurulu ei aseceptandu finea servitiului domnediescu.

Dupa prandiu inca erá o multime la biserica, acuma inse pré bine se observá, câ erau mai multi dintre cei tineri de câtu dintre cei mai betrani, de órace partea cea mai mare a venitu sê jóce.

In curtea biserecei si 'npregiuru-i se formara mai multe cununi ce incungiurau locurile unde erá sê fie joculu.

In largimea cea mai mare erá adunata „fruntea domnésc-a.“ Ací vedemu mai multe dsióre incantatóre, si teneri voiosi; negresítu, câ toti se petrecu fórte bine, câ-ci nu vedemu o fatia, care sê nu stralucésca de bucuría, — cei de etate mai tardióra inca priviau cu placere la gratiós-ele invertiri, si noi inca pré bucurosu am ramané mai multu ací spre a ne delectá impreuna, dar' trebuie sê cautámu pre eroulu intemplârei nóstre, si pre frumós'a Marióra.

Trecemu prin multime cu multu necasu, pana ce ajungandu la o cununa de jocu tiere-nescu, fara voia ne oprimu ací, câ-ci éca cei doi lautari si unu fluerasiu chiaru incepura sê d'ica de jocu.

Indata si vedemu câti-va fetiori dantiuindu róta singuri, fara fete inca, ca si cand ar' face

numai o privire asupra dragalasieloru d'ine ce stau impregiuru, sê audu câte-va chiotári, ce sunt menite spre a indemná la jocu, apoi cand unulu strigá:

Dar' ce stati si ve uitati,

Ca nesce broscani imflati?

Trebe fetele luate,

Invertite si jucate! — de odata se implu loculu de parechi jocatóre, ici-colé inca se si pré indesau, dar' dantiuitoriulu si chiotá numai de câtu, câ:

Fugi de-ací nu me 'ncâlcí

Rupa-ti draculu ciórecii! — inse romanasiulu nu remane detoriu aceluia, de care se vede câtu de putiennu atacatu, deci numai ce audi respunsulu:

Rupa p'ai tei

Câ-su mai rei,

Câ ci eu inca mai am oi

Si mi-'oiu face altii noi.

Lautarii sucira cord'a pe o „Ardeleana“, si atunci se ivi Nitiu' cu Mariór'a in jocu.

Cu totulu câ erau mai multi ardeleni de facia, banatienii observara indata, câ junele acesta e cu totulu strainu ací, deci cu atát'a mai mare li fu mirarea, cand vediura câ Nitiu mai totu cu Mariór'a jóca si atátu de cu placere vorbescu la o lalta.

Dragu-mi e cu cine jocu,

Câ mirós-a-a busuiocu;

Dragu mi-e cu cine saru

Câ mirós-a-a calaparu! *descantá Nitiu frumósei sale, carea multiamí fragedímea iubitului ei cu unu surisu fericitoriu.

Teneriloru banatieni li erá destulu de batetoriu la ochi, câ fét'a cea mai frumósa de la ei sê o póta farmecá unu strainu (?). Ambitiunea lor erá vatemata, deci nu e de miratu, câ acestia toti cam costisiu cautau la Nitiu. Unu jucatoriu ce se vedea a fi de frunte si cam flusturatu, nu se potú contení sê nu chiote jucandu:

Dar' fartate Ardelene,

Siedi aicia multa vreme?!

Câ-ci de cand esti pre la noi,

S'au scumpitu budiele moi!

Nitiu pricepu de locu in catro batú siéu'a, se machni cu atátu mai alesu, câ-ci Mariór'a ii siópti: „Nitiule! lasa-me, câ nu mi-e bine!“ elu inse se facú, câ n' a audítu nimicu, si invertindu cu focu pe mandruliti'a sa, strigá:

Pentru mandr'a care-mi place

Nici vrajmasii n'au ce-mi face,

Nici bireulu satului

Nici chiaru domnii svatului;

Pe bireulu l'oiu platí
De dusimani m'oiu scí ferí,
Domnii siedu, se svatuescu,
Si dusimanii se svadescu,
Eu cu mandr'a me iubescu!

Nitiu se senti mai usioratu la anima, cá potú sê dica aceste, cu tôte câ vediù bine cum-câ si-a aprinsu paie 'n capu, inse ori ce va fi, elu erá determinatu sê ascepte cu frunte deschisa, Mariór'a inse se temea, câ alesulu animei sale va avé vre-o neplacere, deci i siopti cu grabire: „Nitiule! destulu, sê mergemu a casa, sê mergemu!“ deci si incetá de a jocá, si porni cu iubit'a sa catra Nan'a Flórea, carea erá de fatia inpreuna cu mosiu Traila, care infruntá pre Nitiu:

— La naib'a copile! nu ti-ai potutu tiené gur'a?!

— D' apoi taica, a trebuitu sê descantu, daca am intratu in jocu.

— Bine, bine, numai nu te cará tu de aici, apoi sciu câ-ti voru descantá astia tîe!

Peste trei díle vedemu caletorii nostri mergendu catra casa spre Ardealu, caili mai nu sburau, éra cei d'in trasura se vedeau pré multiamiti. Nitiu cand si cand aruncá câte o privire indereptu, cocieriulu observá acést'a, deci ca sê-lu odihnésca grabi de a-i díce:

— Nu te teme Nitiule, cá n'a remasu nimic in Logosiu, m'am uitatu eu bine in trasura cand am plecatu.

Mosiu Traila rise in sine audindu acésta naivitate, si sê aplecá catra Nitiu:

— Dar' ce te frementi atáta copile, daca ai uitatu ce-va, lasa, cá la primavéra vei veni dupa ea.

Nitiu inca surise si se odihni, cá ci desi si-a uitatu anim'a la mandrulit'a sa, inse scie cá abunaséma in bunu locu a lasatu-o . . .

Da, s'a determinatu ca tenerii sê se cunune la primavéra, pana atunci voi si Nan'a Flórea sê mai sciricésca despre cas'a mirelui.

La primavéra! . . . pana atunci multe se potu intemplá; multu tempu e si o óra de a asceptá fericirea, dar' inca de tómn'a pana la primavéra.

Cumcá nu tenerii amorisati au doritu acestu terminu lungu, nu e de lipsa sê amin-timu, inse vediendu cá altufeliu nu póte se fia, s'au aplecatu si ei judecatei stricte a be-tranilor.

(Finea va urmá.)

Julianu Grozescu.

Despre sarutare.

I.

Voiu vorbi nitielu despre ceea ce este mai dulce in lume. Sum convinsu, cá frumósele mele cetitóre si fara de a fi cetitu titlulu acestui articulandru, vor fi gâcitu din constructiunea cea d'antâia, cá au sê cetésca ce-va despre sarutare; cá-ci eu unulu sum de parerea, cá nimica nu e mai dulce, decâtu o — sarutare.

Si ce e sarutarea? Sarutarea e simbolulu amórei, amicitiei, stimei, bucuriei si a pietâti. E deodata cu omulu. In prim'a-i desvoltare a fostu simpla ca insu-si omulu si tempurile de atunci. Inmultindu-se si perfectiunandu-se omenimea, si sarutarea s'a perfectiunatu, impartindu se in mai multe ramuri, folosindu-se spre dechiaratiunea deosebitelor sentieminte; ma potemu díce, cá in fine a si degeneratu. Asié luda prin sarutare a vendutu pe Rescumperatoriulu lumei.

La strabunii romani sarutarea a fostu espresiunea a doue sentieminte grandióse. Juniu Brutu prin o sarutare a restornatu tronulu regescu a Tarquinilor in Roma si a cascigatu si fundatu republic'a. Elu a fostu fiulu lui Marcu Juniu, patriciu romanu, care a fostu casatoritu cu fét'a lui Tarquiniu Priscu. Tarquiniu pe acesta — ca sê-i ocupe averile — l'a omoritu, inpreuna cu fiulu seu celu mai mare. Juniu vediendu acésta crudime si cá neci elu nu e in sigurantia, s'a facutu nebulu si d'aci s'a numitu Brutus. Tarquiniu luá de nebulia drépta acésta fatiaria a lui Brutus, si l'a tienutu in curtea sa, ca sê fáca risuri si glume la copii. Intru aceste s'au aretatu mai multe semne rele in famili'a regésca, deci Tarquiniu si-a tramisu copíi la oraclulu din Delphi, spre a intrebá, cá ce insemné-dia aceste? Cu copíi a mersu sí Brutus. — Dupa ce copíi si-au implinitu misiunea, au doritu sê scía fórté, cá óre caruia e destinatu imperiulu romanu? Oraclulu li respunse: „Acela va domni dintre voi in Roma, carele mai antâiu va sarutá pe mama-sa!“ Tarquinii nepri-ependu intielesulu acestei gâciture, au decisu cá voru sarutá toti deodata pe mam'a lor, si apoi vor domni toti deodata. Brutus inse intielegandu oraclulu, cand a ajunsu in patri'a sa, a sarutatu pamentulu, care e mam'a tuturor pamente-nilor. Si profetirea oraclului intru adeveru nu peste multu s'a si implinitu.

Juliu Cesare asidere a sarutatu pamentulu, si prin fapt'a acésta si-a staveritu poterea si a nimicitu rivalii, cari i steteau in cale. A

invinsu pe Pompeiu si l'a pefugatu in Africa. Cesare finindu-si afacerile in Roma a pornitu cu siese legiuni si doue mii de calareti din Sicilia, si in 25 decemvre a pasitu pe pamentulu Africeii. Aici coborindu-se din corabia, s'a impededatu si a cadiutu; temendu-se ca nu cumva soldatii superstitiosi sê ieie acêsta eventualitate dreptu semnu reu, s'a facutu câ a cadiutu cu voi'a si de locu a sarutatu pamentulu, dicandu: „Multiamescu dieilor, câ te potu sarutá! Africa te-am ocupatu!“ Si cu aceste cuvinte in asié mesura si a insufletîtu armat'a, câtu intalnindu pe inimici la Thapsus i-a invinsu cu totul. Pe Scipione l'a strapunsu unu ostasiu, chiaru candu voiá sê scape pe o corabia, — éra Petrejus si Juba s'au sinucisu in Zama, vediendu câ nu mai au neci o sperantia de scapare. Cesare intorcandu-se la Roma, a marturisu, câ invingerea acêsta a castigatu-o prin o sarutare.

Columbu, dnpa ce Fernando I, regele Castiliei, a remuneratu nespusele-i ostenele facute in interesulu Castiliei — prin catene, le-a inundatu de sarutári, si a poftitu, ca morindu, sê le inmormente cu densulu.

In evulu vechiu numai aceste trei sarutári au fostu cunoscutu: a afinitáti si amicitiei, a stimei, si a amorului.

Cea d'antáia o esercitau rudeniile si amicii la intalnire séu despartire; a dou'a poporulu la sosirea preotilor mai mari, sarutandu-li manile, vestmintele, a une-ori si picioarele. La Romani érá indatinata si la cultulu domnediescu; candu serbau diu'a cutáruí dieu, formandu unu cercu se inverteau róta pe langa statu'a respectivului dieu si fie-care sarutá statu'a si altariulu.

A trei'a a fostu sarutarea amorului. Cumcá acesta a fostu atunci unu semnu multu mai sublimu alu iubirei decátu in dilele nóstre, se póte deduce de acolo, câ teneriloru nu li érá iertatu a sarutá alta fecióra decátu pe aceea, pe care si-au alesu-o de sociá, adeca pe incredintiat'a loru. Catone opriá chiaru si aceea, ca barbatulu sê-si sarute soci'a inaintea fetei sale. Astadi, ca in tóte, asié si in artea sarutárei amu inaintatu fórté. Junii si junele se saruta in jocu si fára de a fi incredintiatu. Sarutárele nu mai sunt atátu de scumpe. Acuma déca convinu teneri si fecióre in o societate, nu-si gasescu petrecere mai placuta decátu a luá in jocu sublim'a anuntiatória a amorului adevératu. Intru adevéru déca mosiulu Catone s'ar scolá din mormentu si ar vedé aceste jocuri, cum adi nu numai cei incredintiatu si cei casatoritu, dar si altii se saruta chiaru inaintea publicului,

fára de cea mai pucina sfiéla: s'ar turburá, câtu de reu se padiescu regulele lui.

Nu cumva frumósele cetitóre se alunece a crede din cele spuse acuma, câ eu dóra nu sum amicu sarutárilor.

Alesandru Onaciu

DEVOTAMENTU FAMILIEI DE MOCIONI!

Vedu gintea mea iubita in miser'a sa stare
Naltiandu-si ochii gelnici in susu la Domnedieu;
Cerendu ca sê-i tramita vr'o radia de sperare,
Prin negrulu intunerecu, ce 'nvinge capulu seu.

Si ceriulu o asculta . . . tunereculu dispare,
O grupa de stelutie pe ceriuri se ivi;
Natiunea o obsérva, din somnulu seu trasare,
Si anim'a-i recita de nou se incaldî.

Si barc'a romanimei pe muntii reci de unde,
Recapeta poterea si sborulu regulatu;
Câ-ci grup'a de stelutie i spune dreptu, pe unde
Sê tragá la limanulu cu lacrimé oftatu.

Familia *Mocioni*! in grup'a cea de stele,
Ce negur'a resfira, si tu te-ai aretatu;
Natiunea cercetata de-atâte plage grele,
La portulu fericirei prin tine-a naintatu!

Unu *Lucianu* si *Petru* cu splendida marire
Plinindu-si misiunea pe sarbedulu pamentu,
Urmati de a natiunei eterna suvenire,
S'au dusu sê odichnésca in recele mormentu!

Ca doue meteóre ei iute disparura,
Lasandu sê stralucésca pre-*Andrieu*, *Georgiu*
si-*Antonu*;
Trei frati de o credintia, de-unu sufletu, de-o
faptura,
Trei splendide lumine pe-alu gintei orizonu.

Familia *Mocioni*! Familia serbata,
Tu fal'a romanimei si scumpulu ei odoru;
Natiunea ti-doresce salute neturbata,
Primesce-i venerarea, primesce-alu ei amoru!

Familia *Mocioni*! asilulu tenerimei,
Dieimea te protéga cu scutululu seu pré santu;
Se róga mii de voturi din fiii romanimei,
Orandu-ti fericire in ceriu si pre pamentu.

Familia *Mocioni*! Dieimea te traiésca,
Sê poti prin fapte nobili in seculi luminá;
Ca dupa seculi inca falosu sê te numésca
Acést'a ginte brava: câ esci, câ esci a sa!

Elia Traila.

„Romanische Poeten.“

III.

Din poeziile dlui V. Alesandri.

In „*Adio Moldovei*“ versurile 3. 4. 7. 8. au devenitu in traducțiune altu-ceva, pr.

Dar' cu anima cernita
Plangu amaru, amaru oftezu !
Nur in Tränen kann ich fassen
Was mir tief bewegt den Sinn.

Strofele 3. si 4. din tonulu gravu eschiamativu le-a schimbatu in celu usioru intrebatoriu. Prin acesta a peritu timbrulu elegicu, si intre originalu si traducțiune este atâta deosebire pe câta este intre eschiamare si intrebare.

„*Dorulu Romancei*“ lu-potiu numi bine tradusu; dar „*puisioru*“ tradusu cu „*Hähnelein*“ dâ in comicu.

„*Altariulu manastirei Putni*“ este unu productiu deosebitoru alu dlui Alesandri. Elu este tienutu scurtu, laconicu. Stilulu este cu totul barbatescu, si candu esprime o actiune, este agitat. Peste totu nu este firulu tempului actualu, ci alu tempului eroicu, in care se pretinde a fi succesu faptulu.

Aceste observatiuni, cari altu-felu nu ar' avé loculu aici, le facu numai pentru câ traducatoriulu nu le-a luat in consideratiune, séu nu le-a observatu, pentru-câ densulu a tradusu si acésta piesa totu in spiritulu in care a tradusu de e. pe „Mam'a lui Stefanu celu mare“ care si este scrisa in unu altu spiritu. — Astu-felu pasagiele ce presenta unu tablou de unu coloritu barbatescu, eroicu, maestosu, le-a tradusu in unu tonu blandu, môle, fora energia, pr.

Capitani ostasi cu zale si cu platosie de feru,
P'ai loru cai sirepi stau mandri ca la semnulu de
resboiu.

A' Moldovii steagu de fala fâlfâe falnicu in ceriu;
Buciumulu vuesce 'n munte, suna valea de
cimpoi.

Traducatoriulu :

Stolz auf seinen Pferden sitzt der gewalt'gen
Krieger Chor
Dessen Schild und Panzer blitzet in der Sonne
gold'nem Stral,
Moldau's Kriegesfahne flattert stolz zum Him-
melsdom empor
Die Trompete tönt am Berge und der Dudelsack
im Tal.

Asemenea suntu tradusc si v. 12—16.

Pasagiele care esprimu o actiune iute, agitata, care grecii si latinii in epica o esprimu prin esame-trulu dactilicu si prin cuvinte in care obvinu mai desu licuidele si mai alesu r, acestea le-a tradusu lan-cedu si traganatu, pr.

Copii trageti! eu vreu asta-di sê me 'ntrecu in
arcu cu voi. —

Astu-felu dîce domnulu Stefanu, ér' voinicii
amendo

Se plecu, arcele-si încórda, tragu! . . . sagetile
loru sbóra,

Spinteca rapede ventulu ce dâ focu si vêjeiesce,
Se totu ducu se ducu ca gandulu, si d'abiá ochiu-
lu zeresce

Pe campu departe, departe, loculu unde se cobóra.
Traducatoriulu :

An den Pfeil denkt! will heut' Kinder eine
Wett' mitt euch besteh'n!

Spricht Fürst Stefan während beide auf die Bo-
gen niederseh'n,

Sieh', jetzt beugen sich die Schützen noch zu
wiederholten Malen (?)

Ziehn die Sehnen und die Pfeile feuerweckend
in die Winden

Fliegen rasch wie der Gedanke bis sie kaum nur
noch zu finden

Auf ein Feld so weit und ferne, aus den Lüften
niederfallen.

„*Hor'a*“ pe lunga tóte proprietatile si chiar capri-ciele ei populare, e bine tradusa, afora de strof'a penul-tima, care in traducțiune este cu totul schimonosita. Apoi „*durdulitia*“ nu insémna *mantelu*, cum traduce si esplia dlu Staufe in nota, ci insémna *pusca*.

„*Ursitii*“ afora de strof'a a 8. este una din cele mai bune traducțiuni. Asemenea si visurile.

„*Umbrei lui Nicu Ghica*.“ Acésta piesa, fora a avé trebuintia sê mai citezu pasagie din ea, trebuie sê o numescu o rea traducțiune. Intielesu eronatu si nici o gratia din originalu!

„*Mariór'a Floriór'a*“. Joculu si arta poetica a dlui Bolintinianu se concentra si se oglinda in „*Hialu*“, ér' a dlui Alesandri in „*Mariór'a*.“ Dar' fia-care in felulu seu: celu d'antâiu literatu, alu doile popularu. Dar' totusi trebuie sê observu in particulariu, câ in fine Hialu mai curendu póte fi bine tradusu decâtu Mariór'a. Tonulu fundamentalu a lui Hialu este comunu tuturoru limboloru ajunse la unu gradu de perfectiune, ér' alu Mariórei este comunu numai sîe-si, independinte si nealterabilu, ce nu se póte inlocá cu asemenea valóre prin unu altulu, precum nu poti inlocá pe roma-nulu Dembovitiei séu alu Muresiului cu neamtiulu din fundulu Germaniei.

Pentru-ca sê véda lectorii pana unde ajunge traducțiunea pe langa originalu, reproducu numai urmatoriulu pasagiu :

Trupusioru-i gingasielu
Parea trasu printr'unu anelu!
Nici micutia nici naltutia,
Numai buna de dragutia!
S'o totu stringi la peptu cu focu,

Si sê-ti fia de norocu!
 Ochisiorii sei caprii
 Trezea lumea 'n veselii.
 Perisioru-i aurelu,
 Ca metas'a subtîrelu,
 Tragea ochii totu la elu
 Si pe frunte-i stralucea,
 Si 'n mici valuri se 'ncretiá
 Ca valuri d'a grâului
 La suflarea ventului!
 Si-apoi, frate, mai avea
 Pe guritia-o floricea
 Si 'n guritia margarele
 Si pe facia-i draganele
 Si la sinu doi crinisiori,
 Si pe crini doi fragusiori.
 Sê-i desmerdi apoi sê mori.

Traducatoriulu :

Hold und zart ihr Körper war,
 Einen Ring durchfloss ihr Har,
 War nicht gross nicht klein zu nennen,
 Gut ihr Lieb' nur zu bekennen . . .
 Dass du feurig sie umschlingst
 Und zu ew'gem Glück verjüngst.
 Ihre Ziegenäugelein(!)
 Mussten alle Welt erfreu'n,
 Und ihr, reiches, gold'nes Har,
 Das so fein wie Seide war
 Zog auf sich die Augen all;
 Auf der Stirn lags minniglich
 Kreiselte in Wellen sich
 Die gleich Wellen hoch in Korn:
 Braust der Sturmwind recht im Zorn.
 Und dann Bruder sei dir kund:
 Blumen trug sie auf dem Mund
 Und im Mund zwei Perlenreihen,
 Auf dem Antlitz heil'ge Weihen;
 Auf der Brust zwei Liljen, Gott!
 Auf den Liljen Beren rot! . .
 Spiel damit und stirb in Gott!

Traducatoriulu si-a datu deosebita ostená la traducerea Mariórei. Cu tóte acestea in multe locuri n'a priceputu constructiunea, in alte locuri cuvintele. Asiá pe mandru=amantu, lu-traduce cu *stolz*, si verbulu *parea* cu *Har* s. a.

Arone Densusianu.

Venatu de biboli in Afric'a.

(Vedi ilustratiunea de pe pagin'a 197.)

Bibolii, aceste animale blande si lenóse ce le vedemu pe la noi, in Africa suntu cu totulu de alta natura, cá-ci traiescu selbatice in paduri, si venatulu lor, fiindu incopciatu cu pericle si greutati mari, e fórte

interesantu pentru venatorii pasiúnati. Locu mai nimeritu pentru venatulu bibolilor e unde se afla vre-unu lacu séu mocirla incungiurata de arbori mari si stufosi.

Venatorii mai trebuie sê observeze la aceea, ca ventulu sê nu bata intr' acolo, de unde are sê vina bibolulu, cá-ci mirosindu elu presinti'a venatoriului, numai de câtu se retrage si nu grabesce la mocirla, unde intr'altu chipu cu o placere mare are datina sê mérga. Deci venatoriulu luandu-si o pusetiune favorítóre, se urca in vre-unu arbore poterosu si d'acolo pandesce, sosindu apoi bibolulu si asiediendu-se in mocirla indata lu-ataca cu lacie séu sagete, dar' trebuie sê fie de fatia mai multi venatori, cá-ci pre câtu e de sfitiosu si precautu bibolulu inainte de lupta, intru atátu e de cerbicosu si grozavu vediendu-se atacatu, candu cu o taria nespusa imbórda arborii cei mai teneri si vai de acei ce suntu pe giosu, cá-ci cu greu scapa de furi'a lui.

Trebuie dara ca mai multi sê atace totu acela-si bibolu, daca voiescu sê fie ataculu lor mai cu rezultatu, cá-ci laci'a si sagét'a, fie câtu de rapede aruncata, nu e in stare ca indata sê-lu vulnereze de mórte, de órace pelea lui cea grósa resiste cu potere. Astufelu africanii cu greu potu sê-si cascige nutrementulu trebuintiosu, ce-lu afla in carnea bibolului, carea e fórte nutritóre si delicata pentru locuitorii din Africa, de aceea apoi ei vénéza bibolii cu o energia mare. Si daca n'ar face acésta, bibolii s'aru inmultí peste mesura, si desí nu suntu atátu de periculosi ca animalele rapitóre, totusi li-aru face mare incomoditate. Intr' altu chipu vitielulu de bibolu prindiendu-se, curundu se imblandiesce si se apléca asupritorilor sei. Carnea bibolului si uscata e buna si forméza unu articlu de negotiu in Africa. Ósele bibolului inse le lapeda, cá-ci avendu ei óse pretióse de elefantu, nu au trebuintia de ele, pelea inse o lucra si o facu móle ungandu-o cu crierii bibolului, carea apoi se intrebuintiéza pentru unelte de casa si de acoperementu in noptile cu róua.

Vorbindu despre biboli, trebuie sê amintimu si „paserea bibolului“ (Textor Erythrorhynchus), o pasere mica carea se póte numí de vigilatórea acestor animale. Acésta pasere e de marimea rindunelei si are acea datina caracteristica, cá totu pe acolo se sustiene unde suntu biboli, de cari nu se departéza ca graurii de-aici de ciréd'a vacilor. Ele totu pe langa biboli se sustienu si aduna sementie de mancatu séu sbóra pe spatele bibolului, care le sufere bucurosu, cá-ci acele paseri se ingrigescu ca sê-i fie pelea curata de nescari insecte; dar' mai mare servitiu i facu aceste paseri, cand vre-unu venatoriu pandesce asupra bibolului, cá-ci indata sbóra si dau semne de alarma, ér bibolulu intielegandu(?) acésta, daca mai are timpu, scapa cu fug'a.

Ce e nou ?

*** (*Majestatea Sa Imperatés'a,*) precum se vorbesce cu siguritate, va petrece câte-va septemani la scaldele din Balatonfüred, unde si incepura a face pregatirile cuviintiöse.

*** (*Mai multe dómne din Romania*) au luat o frumósa inițiativa. Au oferitu ornamentele, colarietele, bratiarietele, anelele, si tóte obiectele lor de lúcsu, spre a se face din ele corón'a Romaniei. Ferice de tíer'a ce are astfelu de femei brave !

*** (*Scire trista.*) Ioane Groze fostulu vice-comite alu comitatului Turdei a repausatu in 9 juniu, in alu 45-le anu alu vietiei si alu 13-le alu casatoriei sale. Fia-i tierin'a usióra !

*** (*Diel'a Ungariei,*) dupa scirile sosite de curendu se va prorogá pana in finea lui septemvre, altii inse spunu, cá se va amaná pe unu tempu nedeterminatu.

*** (*Adunarea generala*) a Asociatiunei natiunale din Aradu din cause ponderóse nu se va tiené in 2. juliu, precum se anuntiasa, ci mai tardíoru. Terminulu nu e defiptu inca.

*** (*Alteti'a Sa Carolu I,*) otarendu a fondá o institutiune de binefacere in suvenirea sosirei Sale in Bucuresci, a adresatu o epistola in acestu intielesu catra dlu ministru alu cultelor, prin care i aréta, cá va da pentru acésta institutiune câte patru mii galbeni in tempu de trei ani, si-lu invitá a face propuneri in prvinti'a acésta.

*** (*Din Satumare*) ni se scrie, cá gerulu din maiu pe acolo n'a stricatu mai nimica, asemene insciintiare primiramu si din comitatulu Aradului.

*** (*Solenitate mare la Bucuresci.*) Cetimu in foile straine, cá la Bucuresci se facu pregatiri stralucite pentru incoronarea domnitoriului, care se va intemplá inca in vér'a acésta.

*** (*Fapta generósa.*) Cetimu in „A.“ cá Dlu capitánu emeritu Georgiu Cristurianu inzestrá scólele romane din Brasiovu cu o mosía cumparata la licitatiune, care aduce unu venitu anualu de o suta galbeni.

*** (*La Calugareni*) acusi unu monumentu frumosu va eternisá victori'a cea renumita portata in acelu locu la 13 aug. 1595 de Mihaiu Eroulu cu 16,000 de romani in contra a 200,000 de turci. Alteti'a sa domnitoriulu caletorindu nu de multu prin acelu locu santu, a promisú cá va aredicá unu monumentu.

*** (*In gimnasiulu din Blasiu*) esamenele publice se vor incepe in 25 jun., ér esamenele de maturitate in 29 si se vor continuá in dílele urmatóre.

*** (*Episcopulu Bucovinei*) Il. Sa dlu Eugeniu Hakmann impreuna cu consistoriulu din Cernauti a decisu a dá 100,000 fl. din fondulu religianariu dreptu ajutoriu Innaltului regimu pentru portarea resbelului presinte.

*** (*Clerulu magiaru din Ungaria*) se va aduná in mercurea venitóre spre a votá unu ajutoriu mai insemnatu totu pentru scopulu acesta.

*** (*In 17 juniu*) a fostu aice in Pesta unu viforu fórtu cumplitu, ce a causatu fórtu multa dauna. Au acuma de lucru — sticlarii !

Gácitura numerica.

De Maria St. Siulutiu.

11.12.26.18.3.18.2. } Pe Traianu l'a partinitu
 } Diece ani necontentitu ;
 26.18.3.16. A fostu omu de totu tiranu ;
 13.2.25.19.18. Raru o vedi tu la tieranu ;
 9.2.11.12.9.14. A fostu rege renumitu ;
 1.16.26.13.4.25.9.11.2. Intre noi e de doritu ;
 8.3.19.2. Cenusie pastrau in ea ;
 24.7.18.26.2. Troia cadiu pentru ea ;
 9.14.26.18.3.18 2. } E unu fluviu tare mare ;
 } Care curge 'n négr'a mare.

1—26. } E domnu alesu cu dreptate,
 } Din simtíri adeverate ;
 } E domnu peste unu nému mare,
 } Care 'n lume sotiu nu are.
 } Sub elu credemu, credemu tare,
 } Cá discordi'a cea mare,
 } Ce domniá intr'unu poporu
 } Va disparé ca si-unu noru.

Deslegarea gaciturei numerice din nr. 15 : „Timoteu Cipariu.“ Deslegare buna primiramu de la dómnele Emilia Cadariu, Amalia Moldovanu si de la dlu Simeonu Moldovanu.

POST'A REDACTIUNEI.

„Vanina“ va esi cátu mai curendu. Novel'a cea germana — daca in tipariu e de 10—11 cóle — va fi pré lunga pentru noi ; novele scurte, cari se gata in 2—3 numeri primimu cu bucuria. Te rogámu inse ca sê scrii mai legibilu, cá-ci culegatorii nostri nu sciu neci unu cuventu romanesc. Asta rogare o adresámu totodata si catra alti stimati colaboratori ai nostri.

„Lantiulu de aur“ asísdere va esi. N'ai primitu epistol'a nóstra ? De ce nu ni mai tramiti nescari poesii ?

Roma. Asceptámu, — si pana cand ?

Liege. Dlui H. G. Repetámu rogarea din epistol'a privata tramisa de multu.

Satu-micu. De óra ce articolulu acela a aparutu in „Albina“ ar fi mai bine sê tramiti si responsulu acolo.

Desiu si Blasiu. Novelele promise vor fi bine primite.

—r— Nu-su inca pentru publicitate.

☞ Cu nrulu venitoriu va espirá semestrulu an-táiu ; ne adresámu catra stim. nostri prenumeranti, ca sê binevoiésca a-si renoi abonamintele cátu mai curendu, cá-ci in semestrulu alu doile fói'a nóstra esíndu in fle-care septemana, va trebui timbrata si asié nu vomu poté tipari multe esemplare de prisosu, deci ne tememu cá cei ce vor intardiá, nu vor mai capetá esemplare complete.